

دو واکسن تأیید شده علیه ویروس دنگی: Qdenga و Dengvaxia

مرداد 26، 1403

به گزارش کیا پرس، عضو هیأت علمی آزمایشگاه مرجع کشوری انستیتو پاستور ایران از وجود دو واکسن مورد تأیید سازمان بهداشت جهانی علیه چهار سروتایپ ویروس دنگی در جهان خبر داد و گفت: این دو واکسن شامل Dengvaxia (CYD-TDV) و Qdenga (TAK-۰۰۳) هستند که هر دو بر اساس پلتفرم ویروس زنده ضعیف‌شده طراحی شده‌اند.

مصطفی صالح‌وزیری، عضو هیأت علمی بخش آربوویروس‌ها و تب‌های خونریزی‌دهنده ویروسی آزمایشگاه مرجع کشوری انستیتو پاستور ایران، اظهار داشت: واکسن Dengvaxia نخستین واکسن مورد تأیید برای تب دانگ است که در سه دوز با فاصله زمانی شش ماه تجویز می‌شود. این واکسن برای افراد ۹ تا ۴۵ سال یا ۹ تا ۶۰ سال (بسته به کشور مصرف‌کننده) توصیه می‌شود.

وی ادامه داد: این واکسن تنها برای افرادی با سابقه آلودگی به ویروس دانگ کاربرد دارد و بنابراین بررسی سابقه عفونت پیش از تجویز واکسن (pre-vaccination screening) ضروری است. این موضوع یکی از محدودیت‌های جدی این واکسن است و به همین دلیل به‌صورت گسترده استفاده نمی‌شود.

صالح‌وزیری، واکسن Qdenga را دومین واکسن مورد تأیید سازمان بهداشت جهانی برای تب دنگی برشمرد و افزود که این واکسن به‌صورت دو دوز با فاصله زمانی سه ماه تجویز می‌شود. این واکسن برای گروه سنی ۶ تا ۱۶ سال ساکن در مناطق با شیوع بالای ویروس دانگ توصیه شده است. بر خلاف واکسن Dengvaxia، برای تجویز Qdenga نیازی به

آلودگی قبلی با ویروس دنگی ندارد.

وی در ادامه درباره راه‌های تشخیص بالینی و آزمایشگاهی تب دنگی توضیح داد: با توجه به علائم بالینی غیراختصاصی و مشابه با سایر بیماری‌های آربوویروسی، تشخیص قطعی بیماری تنها با انجام تست‌های آزمایشگاهی امکان‌پذیر است.

صالح‌وزیری گفت: تست‌های آزمایشگاهی برای شناسایی عفونت ویروس دنگی به دو دسته تقسیم می‌شوند: تست‌های مستقیم و غیرمستقیم. تست‌های مستقیم ژنوم و آنتیژن ویروس (معمولاً پروتئین NS۱) را هدف قرار می‌دهند و بهترین زمان برای استفاده از آن‌ها هفته اول بیماری است که ویروس در خون حضور دارد. نتیجه مثبت شناسایی ژنوم یا آنتیژن ویروس تأییدکننده عفونت قطعی دانگ است. در مقابل، تست‌های غیرمستقیم آنتی‌بادی‌های ضد ویروس را هدف قرار می‌دهند و شناسایی آنتی‌بادی ضد ویروس در یک نمونه به‌طور قطع بیانگر عفونت ویروس دنگی نیست.

وی افزود: تأیید تشخیص بر اساس تست‌های آنتی‌بادی (سرولوژی) نیازمند دو نمونه در فاز حاد و نقاهت است و یا باید با استفاده از تست‌های تکمیلی از جمله خنثی‌سازی ویروس نتایج تأیید شود. هم‌اکنون شبکه آزمایشگاهی تب دانگ که با همکاری آزمایشگاه مرجع کشوری آربوویروس‌ها و تب‌های خونریزی‌دهنده ویروسی انستیتو پاستور ایران و وزارت بهداشت در چندین استان کشور راه‌اندازی شده است، خدمات آزمایشگاهی را ارائه می‌دهد.

صالح‌وزیری با بیان اینکه آزمایشگاه مرجع کشوری آربوویروس‌ها و تب‌های خونریزی‌دهنده ویروسی انستیتو پاستور ایران از سال ۲۰۰۰ فعالیت خود را آغاز کرده و در زمینه پژوهش و ارائه خدمات تشخیصی یکی از مراکز منحصر به فرد در خاورمیانه است، گفت: این آزمایشگاه علاوه بر ویروس دنگی بر روی آربوویروس‌های دیگر نظیر چیکونگونیا، تب خونریزی‌دهنده کریمه کنگو، تب نیل غربی و زیکا نیز فعالیت دارد. انستیتو پاستور ایران سال‌ها قبل تست‌های تشخیصی بیماری تب دانگ را راه‌اندازی کرده و مطالعات پایشی بیماری از جمله شناسایی موارد وارده از کشورهای اندمیک، مطالعات سرواپیدمیولوژی و مدلسازی پیش‌بینی گسترش ناقلان را پیش از ورود پشه ناقل به کشور انجام داده است.

وی درباره راه‌های پیشگیری از ابتلا به بیماری گفت: بهترین و

مؤثرترین راه پیشگیری، جلوگیری از تکثیر پشه‌های ناقل (آئدس اچیپتی و آئدس آلبوکتوس) است. بهسازی محیط به منظور کاهش مکان‌های پرورش پشه آئدس، تخلیه و تمیز کردن مرتب ظروف محتوی آب، قرار دادن درب بر روی محفظه‌های حاوی آب، جلوگیری از تجمع زباله‌ها و نگهداری نکردن لاستیک‌های مستعمل در مجاورت منزل و محل کار از جمله اقدامات مؤثر در پیشگیری از انتشار پشه ناقل است.

صالحوزیری همچنین پوشیدن لباس‌های آستین بلند و شلوار بلند، استفاده از کرم یا مواد دافع حشرات حاوی مواد مؤثر مورد تأیید سازمان بهداشت جهانی نظیر ICARDIN، DEET، و IR3535، استفاده از پشه‌بند در صورت استراحت در فضای باز در روز و نصب توری روی درب و پنجره‌های منزل و محل کار را از دیگر اقدامات مؤثر در کاهش گزش پشه برشمرد.